

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 503/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 8Nt/12/2024 zo 7. apríla 2025 v spojení s postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4Tos/74/2025 z 3. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 49 ústavy, čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 8Nt/12/2024 zo 7. apríla 2025 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tos/74/2025 z 3. júla 2025. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie označených článkov ústavy a charty napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, vrátiť vec na nové konanie krajskému súdu a ustanoviť mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nemajetnosti.
2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že bol rozsudkom Okresného súdu Brezno sp. zn. 4 T 31/2013 z 2. septembra 2013 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 116/2013 z 23. októbra 2013 uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol aj s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom

stráženia. Zároveň mu okresný súd uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou, ako aj ochranný dohľad na 3 roky. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6 Tdo 59/2014 z 27. novembra 2014 odmietol sťažovateľom podané dovolanie.

3. Sťažovateľ brojil proti svojmu odsúdeniu vo veci vedenej Okresným súdom Brezno pod sp. zn. 4 T 31/2013 aj podaním návrhu na obnovu konania, keď o jeho návrhu z 5. marca 2019 rozhodol Okresný súd Brezno svojím uznesením sp. zn. 4 Nt 8/2019 z 15. júla 2019 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 88/2019 z 19. septembra 2019 tak, že návrh na povolenie obnovy konania zamietol. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 168/2020-37 zo 16. februára 2021 rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 88/2019 z 19. septembra 2019 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd v náleze č. k. III. ÚS 168/2020-37 zo 16. februára 2021 krajskému súdu vytkol, že sa dostatočným spôsobom nevyrovnal s námietkou sťažovateľa o jeho nelátkovej závislosti od hracích automatov, teda o tzv. gamblerstve a jeho vplyve na jeho konanie v čase spáchania skutku lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona oproti jeho námietke o nevierohodnosti výpovede svedka – poškodeného, s ktorou sa, naopak, vysporiadal dostatočne, teda ústavne konformne. Argument sťažovateľa o súvislosti medzi jeho konaním v čase spáchania skutku lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a tzv. gamblerstvom bol krajským súdom zamietnutý argumentáciou, podľa ktorej vykonané znalecké skúmanie v pôvodnom konaní neodhalilo prejavy takejto závislosti a jej vplyv na konanie sťažovateľa. Naproti tomu podľa ústavného súdu z obsahu uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 88/2019 z 19. septembra 2019 nevyplývalo, či predmetom znaleckého posudzovania v pôvodnom konaní vôbec bolo také skúmanie osobnosti sťažovateľa, ktoré by bolo spôsobilé vyvrátiť tvrdenie o súvislosti trestnej činnosti a istej formy závislosti. Krajský súd v nadväznosti na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 168/2020-37 zo 16. februára 2021 svojím uznesením sp. zn. 5 Tos 88/2019 z 3. júna 2021 zrušil uznesenie Okresného súdu Brezno sp. zn. 4 Nt 8/2019 z 15. júla 2019 a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

4. Okresný súd (v čase po náleze vo veci sp. zn. III. ÚS 168/2020) ďalším uznesením sp. zn. 4 Nt 8/2019 zo 6. marca 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 58/2023 z 1. júna 2023 opätovne zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania v jeho právoplatne skončenej trestnej veci vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 4 T 31/2013.

5. Ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 405/2023-14 z 18. júla 2023 odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť smerujúcu proti uzneseniu Okresného súdu Brezno sp. zn. 4 Nt 8/2019 zo 6. marca 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 58/2023 z 1. júna 2023 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 405/2023-14 z 18. júla 2023 (bod 22) konštatoval, že Okresný súd Brezno na verejnom zasadnutí opätovne vypočul znalcov a následne poukazom na v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 31/2013 vypracované znalecké posudky, ktoré u sťažovateľa nezistili prejavy akejkoľvek duševnej poruchy alebo závislosti, ktorá by mohla ovplyvniť jeho konanie, uzavrel, že aj prípadná zistená závislosť od hracích automatov nemá vplyv na schopnosť človeka vo všeobecnosti ovládať jeho konanie alebo rozpoznať jeho protiprávnosť. Teda aj v prípade

preukázanej závislosti od hracích automatov, tzv. gamblerstva môžu byť ovládacie schopnosti človeka znížené len výlučne na hranie na automatoch, ale nie na konanie, ktoré vykonáva v snahe získať peniaze (na hranie na automatoch). Okresný súd Brezno tak nepovažoval námietku sťažovateľa o nedostatočnom zohľadnení jeho závislosti od hracích automatov pri spáchaní stíhaného skutku lúpeže ako dôvodnú a spôsobilú na záver o povolení obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 31/2013.

7. V nadväznosti na tento záver potom ústavný súd v bode 23 uznesenia č. k. I. ÚS 405/2023-14 z 18. júla 2023 uzavrel, že „Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu možno podľa ústavného súdu dospieť k záveru, že nedostatky pôvodných rozhodnutí vo veci sťažovateľa, na ktoré ústavný súd poukázal vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 168/2020 zo 16. februára 2021, boli v odôvodnení napadnutých uznesení odstránené. Vyriešením otázky prípadnej závislosti sťažovateľa od hracích automatov a jej dopadu na jeho trestnú zodpovednosť sa dosiahla náprava v podobe ochrany jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, konkrétne jeho práva na dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia o jeho návrhu na povolenie obnovy jeho trestného konania.“.

8. Sťažovateľ opätovne podal návrh na povolenie obnovy konania v jeho právoplatne skončenej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 4 T 31/2013, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 8Nt/12/2024 zo 7. apríla 2025 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tos/74/2025 z 3. júla 2025 tak, že ho zamietol.

9. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti, po rekapitulácii svojej trestnej veci a predošlých konaní o povolení obnovy konania, rozporuje závery napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, z ktorých obsahu podľa jeho názoru nevyplýva, či znalecké skúmanie v pôvodnom konaní bolo zamerané aj na posúdenie jeho osobnosti s cieľom potvrdenia alebo vyvrátenia súvislosti medzi vznikom istej formy závislosti a stíhanej/spáchanej trestnej činnosti, v dôsledku čoho ich považuje za arbitrárne. Tento záver je podľa sťažovateľa umocnený aj primárne neochotou okresného súdu pristúpiť k vykonaniu ďalšieho dokazovania, a to mimo rámca už vykonaného znaleckého skúmania, nezávislým znalcom, ktorý by posúdil *„či som v čase spáchania trestnej činnosti trpel nelátkovou závislosťou na hracích automatoch, čo mohlo mať vplyv na moju trestnú zodpovednosť a moju závislosť na hracích automatoch.“*. Sťažovateľ poukázal aj na to, že sa sám pokúšal zabezpečiť znalecký posudok z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, ale všetci ním oslovení znalci to odmietli a vo veci konajúce súdy odmietajú nových znalcov pribrať. Takýto postup okresného súdu a krajského súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s jeho základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. V druhej rovine sťažovateľ spochybňuje výšku uloženého trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v trvaní 22 rokov (za použitia § 47 ods. 2 Trestného zákona), nielen z hľadiska jeho účelu, ale aj zákonnosti, keďže poukazom na ostatnú novelizáciu Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. s účinnosťou od 6. augusta 2024 (posudzovanú ústavným súdom v jeho náleze sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024) zvýraznil, že zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona bol v právnej kvalifikácii jeho naposledy stíhaného skutku vypustený z taxatívneho výpočtu trestných činov uvedených v § 47 ods. 2 Trestného zákona, v dôsledku čoho by mu tak nebol uložený trest odňatia slobody v trvaní 22 rokov, ale trest odňatia slobody vo výmere 3 až 8 rokov.

Sťažovateľ považuje postup vo veci konajúcich súdov, ktoré odmietajú povoliť obnovu konania v jeho pôvodnej trestnej veci sp. zn. 4 T 31/2013, s ohľadom aj na skutočnosť, že v dôsledku zmeny právnej úpravy Trestného zákona aj v § 47 ods. 2 Trestného zákona vypustením z jeho obsahu pôvodne tam nachádzajúceho sa § 188 ods. 1 Trestného zákona došlo k výraznému zníženiu trestnej sadzby (z 22 rokov na maximálne 8 rokov odňatia slobody), za postup porušujúci jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 49 a čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 charty. Sťažovateľ poukazuje aj na § 2 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, pričom ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Práve takáto situácia nastala aj v jeho prípade, keď v dôsledku novelizácie Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. došlo k výraznému zníženiu trestných sadzieb, čo v jeho prípade vypustením zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona z taxatívneho výpočtu trestných činov uvedených v § 47 ods. 2 Trestného zákona znamená, že mu musí byť v obnovenom konaní uložený trest odňatia slobody maximálne 8 rokov z pôvodnej výšky 22 rokov. Sťažovateľ považuje trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov, ktorý mu bol uložený za neľudský trest spĺňajúci parametre neľudského zaobchádzania a trestania podľa čl. 3 dohovoru, a to oproti trestu, ktorý mu podľa novej právnej úpravy reálne hrozí v trvaní maximálne 8 rokov. Postup všeobecných súdov spočívajúci v nepovolení obnovy konania aj vo vzťahu k trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený, je podľa sťažovateľa aj porušením zásady *lex posterior mitius* vyjadrenej aj v čl. 49 ods. 1 charty a rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie vyjadrenej rozsudkom C-544/23 z 1. augusta 2025, podľa ktorého je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť v konaní aj po jeho právoplatnom skončení priaznivejšiu právnu úpravu (v danom prípade týkajúcu sa trestania za spáchanú trestnú činnosť).

11. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namietol aj skutočnosť, že v konaní o povolenie obnovy konania nebol senát okresného súdu, ktorý rozhodoval, v kompletnom zložení, keď prítomným na verejnom zasadnutí mal byť len samotný predseda senátu, a nie aj prísediaci členovia senátu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 49 ústavy, čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 charty postupom a napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktoré zamietli jeho návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 T 31/2013 napriek tomu, že (i) nevykonali sťažovateľom navrhované dokazovanie pribratím ďalšieho znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria na posúdenie vplyvu jeho závislosti od hracích automatov na spáchanie stíhanej trestnej činnosti a (ii) nezohľadnili priaznivejšiu zmenu právnej úpravy Trestného zákona, ku ktorej došlo zákonom č. 40/2024 Z. z. s účinnosťou od 6. augusta 2024 (posudzovaným ústavným súdom v jeho náleze sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024), na podklade ktorej by mu bol za spáchanie stíhanej trestnej činnosti uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 až 8 rokov namiesto 22 rokov odňatia slobody, a tento postup bol/mal byť v rozpore so zásadou *lex posterior mitius* a trest odňatia slobody vo výmere

22 rokov, ktorý aktuálne vykonáva, je trestom neľudským podľa čl. 3 dohovoru. Postup vo veci konajúcich súdov nezohľadnil ani aktuálnu rozhodovaciu činnosť Súdneho dvora Európskej únie C-544/23 z 1. augusta 2025. Sťažovateľ namietol aj neprítomnosť prísediacich ako členov senátu na verejnom zasadnutí senátu okresného súdu, keď prítomným na verejnom zasadnutí mal byť len samotný predseda senátu, a nie aj prísediaci členovia senátu.

13. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy alebo iné orgány verejnej moci. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

15. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 8Nt/12/2024 zo 7. apríla 2025 riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4Tos/74/2025 z 3. júla 2025 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol, a vzhľadom na to ústavný súd nedisponuje právomocou na posúdenie tejto časti sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čomu by v prípade podľa zákona obligatórneho zastúpenia sťažovateľa v konaní o ústavnej sťažnosti zodpovedal dôvod jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd východiskovo poukazuje na to, že inštitút obnovy konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci znovu konať a rozhodovať vo veciach, ktoré už boli právoplatne rozsúdené. Obnova konania slúži predovšetkým na nápravu nesprávnych skutkových zistení na základe nových skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré nebolo možné v pôvodnom konaní použiť (II. ÚS 161/2012, IV. ÚS 578/2020).

17. V konaní o povolenie obnovy konania (*iudicium rescindens*) podľa Trestného poriadku príslušný všeobecný súd nepreskúmava zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia, ale posudzuje otázku, či nové skutočnosti alebo dôkazy skôr neznáme v spojení s dôkazmi už vykonanými môžu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, než ktoré bolo skôr vydané. Rovnako tak nie je účelom konania o povolenie obnovy konania posudzovať vinu odsúdeného (III. ÚS 406/2014, II. ÚS 111/2015).

18. Konanie o povolenie obnovy konania teda pozostáva zo skúmania prípustnosti návrhu a skúmania odôvodnenosti návrhu. Súd tak najskôr skúma formálne náležitosti návrhu na povolenie obnovy konania (§ 399 ods. 1 Trestného poriadku), ďalej sa musí zaoberať tým, či navrhovateľ vo svojom návrhu tvrdí Trestným poriadkom predpokladané dôvody na povolenie obnovy konania, a konečne skúma odôvodnenosť návrhu, t. j. či sú uvádzané skutočnosti a dôkazy spôsobilé na to, aby bolo v obnovenom konaní možné dosiahnuť iné rozhodnutie vo veci (§ 394 Trestného poriadku; II. ÚS 111/2015). Pri posudzovaní odôvodnenosti návrhu na povolenie obnovy konania príslušný súd skúma, či sú navrhovateľom označené nové skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé zabezpečiť mu v obnovenom konaní priaznivejšie rozhodnutie. Potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu ku skutočnostiam a k dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní. Podmienkou na povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú ku skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania (III. ÚS 406/2014). Zároveň v konaní o povolení obnovy konania nie je povinnosťou konajúcich súdov *a priori* prijať sťažovateľom ponúknuté dôkazy a osvojiť si ich vyhodnotenie z pohľadu sťažovateľa, povinnosť konajúcich súdov sa obmedzuje len na posúdenie závažnosti, resp. kvality týchto dôkazov a následnú formuláciu odpovede, prečo tieto dôkazy považujú/nepovazujú za také, ktoré by spĺňali parametre tzv. nového dôkazu predvídaného § 394 ods. 1 Trestného poriadku (I. ÚS 202/2015, IV. ÚS 578/2020, IV. ÚS IV. ÚS 118/2022, IV. ÚS 395/2022).

19. Krajský súd k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nariadenia znaleckého dokazovania poukázal na obsah predošlého uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Tos/58/2023 z 1. júna 2023, ktoré v primeranom rozsahu reagovalo na obsah nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 168/2020 zo 16. februára 2021, keď *„Dokazovaním, a to opätovným výsluchom znalcov, ktorí vypracovali znalecké posudky týkajúce sa tak vierohodnosti výpovede svedka poškodeného, ako aj vyšetrenia duševného stavu odsúdeného, ktoré na verejnom zasadnutí vykonal, vysporiadajúc sa aj s námietkou vplyvu prípadnej závislosti na hracích automatoch, ktorá u vyšetrovaného nebola zistená, si vytvoril dostatočný skutkový základ pre rozhodnutie, že v prípade odsúdeného neboli splnené podmienky pre povolenie obnovy konania v predmetnej trestnej veci, keďže neboli zistené také nové skutočnosti, ktoré by boli súdu skôr neznáme resp. ktoré by boli svojím obsahom tak zásadné, že by samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôvodmi súdu skôr známymi odôvodňovali iné rozhodnutie o vine. Z uvedeného je teda zrejmé, že odsúdeným podaný návrh v tejto časti je iba opakovaním jeho predchádzajúcej žiadosti, s ktorým sa dostatočným spôsobom vysporiadal tak prvostupňový súd. ako aj súd sťažnostný.“*

20. K uvedenej námietke sťažovateľa ústavný súd poukazuje na obsah uznesenia č. k. I. ÚS 405/2023-14 z 18. júla 2023, v ktorom ústavný súd posudzoval ústavnú konformnosť právnych záverov k predmetnej otázke, tak ako ich predstrel krajský súd v uznesení sp. zn. 5Tos 58/2023 z 1. júna 2023, so záverom ich ústavnej udržateľnosti, keď konštatoval, že *„nedostatky pôvodných rozhodnutí vo veci sťažovateľa, na ktoré ústavný súd poukázal vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 168/2020 zo 16. februára 2021, boli v odôvodnení napadnutých uznesení odstránené.“* Tento názor ďalej podporil úvahou, podľa ktorej *„Vyriešením otázky prípadnej závislosti sťažovateľa od hracích automatov a jej dopadu na jeho trestnú zodpovednosť sa dosiahla náprava v podobe ochrany jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, konkrétne jeho práva na dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia o jeho návrhu na*

povolenie obnovy jeho trestného konania.“. Z uvedeného je zrejmé, že sa skôr konajúce súdy aj ústavný súd už raz venovali námietkam sťažovateľa tvoriacim predmet aj aktuálne podanej ústavnej sťažnosti, ktorá je len ich opakovaním na účel dosiahnuť pre sťažovateľa priaznivé rozhodnutie. To znamená, že rozhodnutie krajského súdu je ústavne udržateľné, a pokiaľ ide o jeho odkaz na predchádzajúce rozhodnutie krajského súdu rovnakej povahy (nepovolenie obnovy konania), ústavný súd nemôže opätovne hodnotiť krajským súdom predostretú názorovú líniu, ktorú už raz hodnotil a na ktorú sa aj krajský súd v napadnutom uznesení odvoláva, keďže by tak konal v obsahovom rozpore s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, odrážajúcim zásadu *ne bis in idem* (nie dvakrát o tom istom).

21. Krajský súd k námietke sťažovateľa o povinnosti aplikácie zásady *lex posterior mitius* v zmysle § 2 ods. 1 Trestného poriadku ako zákonného odrazu čl. 50 ods. 6 ústavy poukázal na to, že skutok sťažovateľa bol pri uznaní jeho viny a následnom uložení trestu odňatia slobody právne kvalifikovaný v súlade s Trestným zákonom, čo okresný súd vo veci sp. zn. 4 T 31/2013 aj sťažovateľovi náležite ozrejmil. Na podklade toho tak krajský súd, aj s poukazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 587/2024 zo 7. novembra 2024, uzavrel, že „*použitie retroaktivity v trestnom konaní je síce v súlade s ústavnou zásadou v čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky v prospech páchatel'a povinné, avšak moment, ktorý jej aplikáciu ohraničuje, je vynesenie rozsudku vo veci samej.*“. Keďže v prípade sťažovateľa v časovom úseku medzi spáchaním trestného činu a vyhlásením rozsudku súdom prvého stupňa nedošlo k zmene zákonných ustanovení vo vzťahu k posúdeniu trestnosti spáchaného trestného činu a najmä ukladania trestu, krajský súd konštatoval, že „*nejde o situáciu, ktorú upravuje druhá veta ust. § 2 ods. 1 Tr. zák.*“.

22. K predmetnej názorovej polemike sťažovateľa týkajúcej sa porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 charty sa ústavný súd už vyjadroval, keď okrem už spomínaného uznesenia sp. zn. III. ÚS 587/2024 zo 7. novembra 2024, vo svojom ostatnom uznesení č. k. IV. ÚS 449/2025-6 z 26. augusta 2025 uzavrel, že „*právny názor konajúcich súdov o tom, že zmena hmotnoprávnej úpravy, v danom prípade Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024 (zákon č. 40/2024 Z. z.) nie je takou skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala obnovu konania, keďže aplikácia pre páchatel'a priaznivejšej právnej úpravy (§ 2 ods. 1 Trestného zákona, čl. 50 ods. 6 ústavy) je možná len do právoplatného skončenia trestnej veci, zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi ako všeobecných súdov, tak aj ústavného súdu. Dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je len tzv. derogačný nález ústavného súdu, keď je autoritatívne konštatovaný nesúlad hmotnoprávnych predpisov, podľa ktorých sa rozhodlo v už právoplatne skončenej trestnej veci dotknutej osoby (ako to bolo napr. pri ukladaní výšky trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady posúdenej ako ústavnononkonformnej nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011, v dôsledku ktorého došlo k strate účinnosti príslušnej časti Trestného zákona). Obnova konania v prípade rozhodnutia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy je pritom prípustná len vtedy, ak bolo takým rozhodnutím ústavného súdu pokryté výlučne alebo aj ustanovenie (ustanovenia), ktoré viedlo k odsúdeniu páchatel'a (obdobne § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Zmena Trestného zákona v rámci bežného legislatívneho procesu (nie na základe derogačného nálezu) teda nie je na obnovu konania použiteľná bez ohľadu na okolnosť, že je pre páchatel'a priaznivá, ak je jeho odsúdenie už v čase jej vykonania (nadobudnutia účinnosti) právoplatné (v opačnom prípade sa aplikácie použije na prvotné meritórne rozhodovanie).*“. Na tomto základe je námietka sťažovateľa zjavne neopodstatnená

v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, čo by sa do výroku tohto uznesenia premietlo v prípade, ak by bol právne zastúpený.

23. Poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-544/23 z 1. augusta 2025 sťažovateľ uplatnil až v podanej ústavnej sťažnosti, keď krajskému súdu v čase vydania jeho uznesenia 3. júla 2025 ani nemohol byť známy, a tak (aj v dôsledku absencie príslušnej námietky sťažovateľa) sa ním zaoberať nemohol. Preto nemôže byť v tomto kontexte napadnuté uznesenie krajského súdu konfrontované s námietkou sťažovateľa preskúmateľnou ústavným súdom, ktorý nie je ďalšou inštanciou prieskumu v rámci všeobecného súdnictva a posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia a jeho záverov. Námietka by tak musela byť uplatnená osobitným návrhom, ktorým by sa všeobecné súdy zaoberali v rámci inštančnej postupnosti ich rozhodovania, a až potom by ich závery mohli byť predmetom prieskumu ústavného súdu, inak je predmetná argumentácia mimo takého prieskumu, a to s konzekvenciou (v prípade právneho zastúpenia sťažovateľa v tomto konaní) nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde

24. Nad rámec primárnych dôvodov tohto rozhodnutia k tomu ústavný súd uvádza, že podstatou obnovy konania podľa § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku je vyvolanie opätovného rozhodovania na základe novoobjavených skutočností alebo dôkazov, ktoré ak by boli známe už v pôvodnom konaní, mohli odôvodniť iné rozhodnutie v pôvodnom právoplatne ukončenom konaní (viesť k takému záveru). Nejde teda o prieskum pôvodného rozhodnutia a predchádzajúceho mu konania v opravnom procesnom móde zisťovania skutkových alebo právo aplikačných (hmotnoprávných alebo procesných) nesprávností, ktorému v trestnom konaní zodpovedá riadny opravný prostriedok (odvolanie alebo sťažnosť) a mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie). V prípadoch popísaných v predchádzajúcej vete teda (oproti obnove konania) nejde o dodatočné zistenie niečoho (skutočnosti alebo dôkazu), čo ak by bolo známe už v čase pôvodného rozhodovania (pred jeho právoplatnosťou), rozhodlo by sa inak. Inými slovami, účel oboch mimoriadnych opravných prostriedkov je rozdielny, pričom pri obnove konania ide o opravu rozhodnutia, nie však o opravu jeho chýb.

25. Určité špecifické výnimky oproti uvedenej, obsahovo rozdielnej charakteristike oboch procesných inštitútov sú pre obnovu konania zo špecifických dôvodov ustanovené v § 394 Trestného poriadku, avšak len taxatívne a bez možnosti ich výkladového rozširovania. Týkajú sa síce určitej skutočnosti, ktorá nastala až po právoplatnom ukončení pôvodného konania, avšak nemá faktickú povahu (nejde o skutočnosť alebo dôkaz v zmysle § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku), ale povahu právnú (aplikačnú a normatívnu).

26. Dôvodom na obnovu konania na základe právnych (iných než skutkových) okolností je podľa § 394 ods. 4 písm. a), b) Trestného poriadku len rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúce v konkrétnej veci porušenie ľudských práv alebo slobôd obvineného (keďže tento súd nie je kasačným súdom a obmedzí sa len na konštatáciu dotknutého porušenia práv), ako aj zmena zákona v dôsledku derogačného nálezu ústavného súdu (ostatne uvedený dôvod výlučne v súvislosti s neústavným podkladom pre skoršie rozhodnutie a v kontexte následného využitia účinkov čl. 50 ods. 6 ústavy v novom konaní). Dôvodom na obnovu konania teda nie je zmena zákona v otázke podstatnej pre pôvodné rozhodnutie, ktorá bola vykonaná po jeho právoplatnosti v bežnom legislatívnom procese.

27. Sťažovateľom označená judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ak by bola použiteľná ako argument na vykonanie prieskumu už právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, a ak áno, tak na vykonanie prieskumu ich určitého okruhu na základe spojenia s prvkom výkonu európskeho práva) by mohla byť takto použitá len vo vzťahu k prieskumu pôvodného právoplatného meritórneho rozhodnutia v dovolacom konaní podľa Trestného poriadku (a to pri kvalifikačnom použití zákona zmeneného po právoplatnosti dotknutého rozhodnutia). To však neplatí o konaní o obnove trestného konania (relevantné a výlučné dôvody povolenia obnovy konania, ktoré sú právnej povahy, sú popísané v predchádzajúcom odseku).

28. Sťažovateľom uplatnená námietka je preto mimo možnosti prieskumu ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu vydanému v konaní o obnove konania, v dôsledku čoho je kontextuálne (a ako vyplýva zo skoršej časti odôvodnenia, len pri jej zástupnom hodnotení) zjavne neopodstatnená [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]. To by v prípade, ak by bol sťažovateľ právne zastúpený, čo je zákonnou náležitosťou ústavnej sťažnosti, vyvolalo konzekvenciu jej odmietnutia.

29. Sťažovateľ atakoval porušenie čl. 3 dohovoru, a to v súvislosti s výškou uloženého trestu odňatia slobody vo výške 22 rokov, ide však o námietku proti pôvodnému právoplatnému rozsudku, teda nie proti napadnutému uzneseniu, ktorým nebola v tejto veci povolená obnova konania na základe dôvodov na také rozhodnutie podľa Trestného poriadku. Je teda mimo predmetu ústavnej sťažnosti a vo vzťahu k odsudzujúcemu rozsudku je (zjavne) oneskorená v zmysle § 124, § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

30. Napokon k námietke sťažovateľa o tom, že v konaní o povolenie obnovy konania nebol senát okresného súdu, ktorý rozhodoval, v kompletnom zložení, keď prítomným na verejnom zasadnutí mal byť len samotný predseda senátu, a nie aj prísediaci členovia senátu, ústavný súd uvádza, že obsah zápisnice z verejného zasadnutia z 3. februára 2025 vypovedá o opaku, pričom ústavný súd nemá dôvod pochybovať o tom, či obsah zápisnice korešponduje aj s obsahom a priebehom verejného zasadnutia, a to o to viac, že sa ho zúčastnil aj obhajca sťažovateľa, ktorý mal a mohol tento nedostatok rozporovať už pred začatím verejného zasadnutia.

31. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ústavný súd môže rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ak sú súčasne kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019, IV. ÚS 67/2023, IV. ÚS 408/2023, IV. ÚS 431/2024).

32. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto

oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

33. Vzhľadom na skôr uvedené okolnosti je zrejmé, že sťažovateľ si *a priori* bezúspešne uplatňuje nárok na ochranu ústavnosti podaním ústavnej sťažnosti proti postupu a uzneseniu okresného súdu sp. zn. 8Nt/12/2024 zo 7. apríla 2025 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tos/74/2025 z 3. júla 2025 a tento nedostatok nie je odstrániteľný ani prostredníctvom právneho zástupcu. V dôsledku toho ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel (bod 1 výrok tohto uznesenia).

34. Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, keďže s nevyhovením žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu také rozhodnutie zákon obligatórne spája (výrok 2 tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu